

В Євросоюзі Bitcoin немає юридичного статусу валюти або грошей, але приймається фізичними та юридичними особами як засіб обміну та може бути переданий, збережений або проданий в електронному вигляді.

Україна рухається в сторону ЄС, тому ми повинні відштовхуватися від рішень їхніх регуляторів, оскільки згідно рішень європейських державних органів та регуляторів фінансових ринків інших країн цифрові валюти розглядаються як інвестиційні інструменти, а випуски токенів – як емісію цінних паперів. Відповідно до них застосовуються загальні правила, що існують на цих ринках для регулювання фінансових інструментів.

Література:

1. Харченко А. Цифровая валюта Bitcoin — наше будущее?[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://ain.ua/2013/04/11/cifrovaya-valyuta-bitcoin-nashe-budushhee>
2. Банк Англії порекомендував мировим ЦБ перейти на собственные биткойны [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://ru.insider.pro/tutorials/2017-12-21/cifrovye-valyuty-vs-kriptovalyuty-v-chem-raznica/>
3. Миленко В. Karbowanec. Чему украинская криптовалюта отличается от биткойна[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.depo.ua/rus/money/karbowanec-chim-ukrayinska-kriptovalyuta-vidriznyayetsya-vid-bitkoyna-20171120678903>
4. Bitcoin в Украине: установка криптоматов опережает легализацию цифровой валюты. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://112.ua/ekonomika/bitcoin-v-ukraine-ustanovka-kriptomatov-operezhaet-legalizaciyu-cifrovoy-valyuty-409603.html>

Рибак І.Л.

*Викладач фінансових дисциплін II категорії
Харківський кооперативний торгово-економічний коледж*

КРИПТОВАЛЮТА – ГРОШІ ЧИ СУРОГАТ

Минуло вже близько восьми років з часу, коли з'явилася перша криптовалюта. Наразі відомо, що засновником першої криптовалюти є Сатоші Накамото (автор або група авторів, які працювали під цим псевдонімом).

Криптовалюта – від англійської «cryptocurrency», тобто віртуальна валюта, захищена криптографією [6].

Наразі вона представляє собою систему платежів та грошових переказів, заснованих на новітніх технологіях і непідконтрольна жодній державі.

Гроші – це специфічний товар, що виконує роль загального еквівалентна [2].

Та чи є криптовалюта саме цим специфічним товаром?

Походження грошей має глибоке коріння. Історія грошей розпочалась з звичайних товарів (сіль, тварини, тютюн, чай, зерно та ін) та поступово роль загального еквівалента почали виконувати дорогоцінні метали, паперові гроші, депозитні та електронні. І вже зараз ми є свідками появи абсолютно нової форми грошей – цифрових – криптовалюти.

На кожному історичному етапі розвитку грошей держава мала той чи інший вплив. І з кожним новим етапом роль держави зростала. Період неповноцінних грошей визначається максимальним впливом держави. Держава визначає: форму грошей (вид грошових знаків), вартість грошей, систему заходів щодо підтримання сталості грошей, держава регулює масу грошей в обігу, держава надає паперовим грошам силу законного платіжного засобу. І саме держава забезпечує довіру до неповноцінних грошей.

Тому виникає питання, чи можна вважати криптовалюту, у тому вигляді, що є зараз, законним платіжним засобом – грошима.

Вважаю, що ні. Згідно Закону України «Про Національний банк України» ст.7, «НБУ монопольно здійснює емісію національної валюти України» [1]. Емісія грошей регулюється і контролюється державою. Згідно Закону України «Про Національний банк України» ст. 32, «Випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються» [1]. Непідконтрольна емісія платіжних засобів може призвести до дестабілізації банківської системи, грошової системи країни. І головне те, що відповідальність за таку емісію ніхто не несе.

Наступне, що послаблює визначення криптовалюти як грошей. Це виконання функцій грошей [5].

Гроші повинні виконувати три основних функції: міра вартості, засіб обігу, засіб нагромадження.

Розглянемо, чи виконує криптовалюта ці функції?

Функція міри вартості. Криптовалюта не виконує цієї функції. По-перше, тому що вона не є законним платіжним засобом в Україні. По-друге, вартість криптовалюти постійно змінюється. Національна валюта гривня також підвладна інфляції, але на теж і існує держава, щоб за допомогою економічних методів впливати на грошову масу, а тим самим і на інфляцію. Однією з властивостей грошей є стабільність.

Засіб обігу – це функція, в якій гроші виступають як посередник в обміні товарів і забезпечують їх обіг. Можу погодитись, що криптовалюта виконує цю функцію.

Засіб нагромадження. Так, і цю функцію крипто валюта виконує. Але ж у зв'язку з відсутністю гарантій з боку держави або будь-яких інших структур, криптовалюта може не впоратись з цією функцією.

Отже, криптовалюта не виконує всі функції грошей належним чином і не здатна до цього в нинішній конфігурації.

Наступне, що розглянемо це закон грошового обігу: протягом даного періоду для обігу необхідна лише певна, об'єктивно обумовлена маса купівельних і платіжних засобів [2].

В Україні багато факторів які не дають змогу працювати цьому закону. По-перше, це тіньовий обіг грошей. Тому не обумовлений законодавчими актами обіг крипто валюти можна прирівняти саме до такого обігу. Що негативно може вплинути на курс національної валюти, на вартість грошей і на рівень інфляції в країні.

Саме держава повинна регулювати ці показники, маючи в своєму розпорядженні економічні важелі впливу. А саме: політика відкритого ринку, політика обов'язкового резервування, облікова політика.

Саме держава встановлює форми організації грошового обороту в країні – грошову систему. Законодавчо регламентує грошовий оборот.

Інфляція це процес знецінення грошей внаслідок їх надмірного випуску та переповнення ними каналів грошового обороту [2]. Економічні та соціальні наслідки інфляції дуже болісно впливають на фінансовий стан держави. І лише держава має комплекс антиінфляційних заходів.

Питання. Чи не стане криптовалюта причиною зростання рівня інфляції? І чи зможе хтось це контролювати і врегульовувати.

Отже. Криптовалюта в нинішній конфігурації не є грошима. І як роз'яснює НБУ криптовалюта- це грошовий сурогат. НБУ також наголошує, що всі ризики за використання в розрахунках крипто валюти несе учасник цих розрахунків. НБУ як регулятор не відповідає за можливі ризики [3] [4].

Не менш гостро постає проблема застосування кримінальної відповідальності за дії вчинені із застосуванням крипто валюти. Тому що міжнародне поширення таких платежів робить привабливими їх для протиправних дій, відмивання коштів отриманих злочинним шляхом або фінансування тероризму, наркоторгівля та ін..

Тому першочерговим завданням для держави є розробка законодавчої бази, яка б регулювала обіг криптовалюти.

Можливо варто замислитись над розробкою власної криптовалюти, використовуючи систему блокчейн. І при постійному вдосконаленні, законодавчому регулюванні та створенні інфраструктури криптовалюта займе вагоме місце в грошовій системі України.

Наразі буде доцільним введення відповідних дозвольних документів на крипто валютну діяльність, а також внесення доповнень до Податкового кодексу, щодо оподаткування крипто валюти.

Література:

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 №679 XIV, із змінами та доповненнями.
2. Семко Т.В. Гроші та кредит у схемах і таблицях: Навчальний посібник/ Семко Т.В., Руденко М.В.-ЦНЛ,2006.- 156.
3. <https://bank.gov.ua/control/uk> Спільна заява фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні.
4. <https://www.bank.gov.ua/control/uk/publish> Роз'яснення щодо правомірності використання в Україні "віртуальної валюти/криптовалюти" Bitcoin.
5. <http://tyzhden.ua/Economics/202557> Епохальна забавка. Чи є майбутнє у криптовалют.
6. vashbankir.com/financial-literacy/ Криптовалюта – гроші майбутнього?

Ригайло Л. М.

«Облік і оподаткування», 3 курс

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Науковий керівник – ст. викл. кафедри економіки підприємства Боднар О. Я.